

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут філософський
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури

Освітня програма Економіка

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
філософії, соціології та релігієзнавства
Протокол № 2 від “17” вересня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української культури
Викладач (-і)	к.філос.н. Марціновська Д.С.
Контактний телефон викладача	067 3385949
Е-mail викладача	daryna.hetman@gmail.com
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	http://194.44.152.142:8080/
2. Анотація до курсу	
<p>Історія української культури – дисципліна, яка формує ідентичність і національну самоповагу, адже історія культури концентрує у собі такі взаємопов'язані речі, як національна мова, традиції та історична пам'ять. Вводячи студента у світ української культури з її основними науковими проблемами і дискурсами, автор намагається представити головні історичні віхи, викладає процес становлення усіх напрямів розвитку культури, простежити процес формування національно-культурних цінностей, поширення нових стилів мистецтва, констатовано зв'язок часів через збереження і розвиток культурних традицій у контексті сучасного культурологічного підходу до культури України як комплексної системи. Автор прагне розглядати історію української культури крізь призму трьох основних проблем: творення певного типу суспільства – умовно кажучи, певної цивілізації; системи спільних цінностей – матеріальних, духовних; та розвитку менталітету історичної людини тобто ідеології. Увагу приділено також з'ясуванню низки теоретичних питань щодо сутності культури, її структури, взаємозв'язку з економічними, політичними та іншими суспільними процесами, співвідношенню загальнолюдських та національних культурних цінностей, традиціям та новаціям у культурі тощо. Розглядаються й проблеми збереження національних культурних традицій в народному середовищі, що власне і зробило можливим українське культурне відродження і появу незалежної української держави у ХХ ст.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни „Історія української культури” є формування уявлення про сутність та процесу розвитку української культури. яке орієнтоване на формування таких якостей людини, як різнобічна освіченість, висока свідомість, моральність, вміння знаходити порозуміння з представниками різноманітних культур. Відтак мета викладання дисципліни «Історія української культури» також полягає у тому, щоб на основі засвоєння теоретичних знань та фактологічного матеріалу формувати в студентів комплекс знань, вмінь та навичок з української культури в її історичному становленні, поглиблене вивчення світоглядної системи життєвих орієнтирів індивідів, соціальних прошарків, народу України, втілених у матеріальних і духовних цінностях певних історичних періодів. Значення курсу полягає, передусім, у тому, що він формує науковий світогляд студентів, загальноосвітній, фаховий і культурний рівень майбутнього спеціаліста.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Результати навчання:</p> <p>2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.</p> <p>15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.</p> <p>24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.</p> <p>Компетентності:</p> <p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у</p>	

загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Семінарські	14
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий
2	051 Економіка	I	Цикл загальної підготовки Обов'язкові дисципліни

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдан-ня, год.	Вага оцінки	Термін вико-нання
<p>Предмет та завдання курсу «Історія української культу-ри». Поняття «куль-тура», «нація», «на-ціональна культура» та їх наукове трактування.</p> <p>Витоки та передумови формування української культури.</p> <p>Основні етапи становлення укра-їнської культури. Культура Київської Русі.</p> <p>Українська культура в другій половині XIV – першій половині XVII ст.</p> <p>Українське бароко (середина XVII – кінець XVIII ст.).</p> <p>Національне відрод-ження в Україні (кінець XVIII - XIX ст.)</p> <p>Розвиток української культури в другій половині XIX - на</p>	Лекція	1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. – К., 1991. – 212с.	2	2	4 міс.
	Лекція	2. Антонович Д. Українська культура. – К., 1993. – 348 с.			
	Лекція	3. Білецький П.О. Українське мистецтво другої половини XVII-XVIII ст. – К.,1988. – 429 с.	2	2	2 міс.
	Лекція	4. Висоцький О.Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2009. – 130 с.	2	2	2 міс.
	Лекція	5. Гнатенко П.І. Український національний характер. – К.: ДОК-К, 1997. – 116 с.			
	Лекція	6. Калакура Я.С. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я. Калакура, О.Рафальський, М.Юрій. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2015. – 496 с.	2	2	3 міс.
	Лекція	7. Пальм Н. Д. Історія української культури : навчальний посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 296 с.	2	2	2 міс.
	Лекція	8. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки	2	2	2 міс.

початку ХХ ст.		денної та заочної форм навчання / І.Г.Передерій, О.В.Тевікова, А.В.Нарадько; за ред. І.Г.Передерій. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 274 с.	2	2	2 міс.
Українська культура радянської доби (кінець 1920-х – кінець 1980 –х років).	Лекція	9. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. 3-тє видання. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 584 с.	2	2	2 міс.
Українська культура в ситуації подолання наслідків тоталітаризму (кінець 1980-х – перша декада ХХІ ст.).	Лекція	10. Галіченко М. В., Поліщук І. Є. Історія української культури: Навчально-методичний посібник. Для студентів усіх напрямів підготовки університету. – Херсон, 2014. – 85 с.	2	2	1 міс.
Поняття про феномен культури.		11. Гнатюк О. Прощання з імперією: Українські дискусії про ідентичність. – К.: Критика, 2005. – 528с.	2	4	4 міс.
Витоки української культури.	Лекція	12. Енциклопедія українознавства для школярів і студентів. Донецьк: Сталкер, 2000. – 496 с.	2	2	
Культура Київської Русі.		13. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. – К.: Наукова думка, 1992. – 118с.	2	2	4 міс.
Культура України героїчної доби (XIV – XVIII ст.).	Сем. зан.	14. Історія світової і української культури: Підручник для вищ. закл. освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Літера ЛТД, 2005. – 464 с.	2	2	1 міс.
Українські культурні традиції.		15. Когут З. Коріння ідентичності. Студії з ранньомодерної та модерної історії України. – К.: Критика, 2004. – 352с.			
Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок ХХ ст.).	Сем. зан.	16. Попович М. Нарис історії культури України. – 2-е вид., випр. – К.: АртЕк, 2001. – 728 с.			
Українська культура в ХХ – на початку ХХІ ст.	Сем. зан.	17. Юрій М.Т. Етногенез та менталітет українського народу. – К.: Таксон, 1997. – 237с.			
Знання культурологічного словника	Сем. зан.	18. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI-XVII ст. – К.:			
Залік					

	Сем. зан.	Критика, 2002. – 416с.			
	Колокві -ум у пи- сьмовій формі				
	У вигляді тесту- вання				
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів відводиться на роботу на семінарських заняттях (максимум 20 балів), написання контрольної роботи (максимум 10 балів), колоквіум (на знання культурологічних термінів) – максимум 10 балів, захист презентацій на обрані студентами теми (10 балів). «Других» 50 балів – це залікове тестування складене на основі, передусім, лекційних занять.				
Вимоги до письмової роботи	Напередодні письмової (контрольної) роботи (подається 5 запитань) студенти отримують заготовки на самостійну роботу – уміщується глосарій, найважливіша хронологія подій, персоналістика. Окремі завдання із пропонуванних потрапляють студентам під час написання письмової роботи. Крім конкретних питань пропонуються також два розлогіх.				
Семінарські заняття	Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни, розвивати мислення, формувати навички розробок презентацій з обраних тем, публічних виступів, умінню проводити дискусії на актуальні теми з історії української культури, займати чітку громадянську позицію				
Умови допуску до підсумкового контролю	Для допуску до підсумкового контролю (заліку) студент мусить захистити реферат (презентацію) з обраної теми на відмінну/добру/задовільну оцінку – мінімум 5 балів; отримати мінімальний задовільний бал за колоквіум – мінімум 5 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів, а також засвоїти матеріали семінарських занять – мінімум 10 балів. Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 25 балів.				
7. Політика курсу					
Політика курсу «Історія української культури» передбачає Perezдачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття / невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат, написати колоквіум <u>у письмовій формі</u>). У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.					
8. Рекомендована література					
1. Європейська та українська культура в нарисах: Навч. посіб. / За ред. І . З. Цехмістро, В . І.					

- Штанько, В . С. Старовойт та ін. – К., 2003.
2. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX – початок XXI ст.): Навч. посіб. для студентів -україністів. – Ужгород, 2009.
  3. Історія світової та української культури: Підруч. для студ. вищ . навч. закл. / В . А. Греченко, І. В. Чорний, В . А. Кушнерук, В . А . Режко. – К., 2010.
  4. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип 'якевича. – К., 1991 – 1993.
  5. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд . Б . І Білик, Ю . А. Горбань, Я . С. Калакура та ін. – К., 2000.
  6. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ . вищ. навч. закл. / С . М. Клапчук, В . Ф. Остафійчук, Б . І . Білик. – К., 2002.
  7. Кашуба М . В. Історія української культури: Курс лекцій. – Л., 2011.
  8. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред . В . І. Наулко, Л Ф. Артюх. – К., 1993.
  9. Культура українського народу: Навч. посіб. / В . М. Русанівський , Г . Д. Вервес, М . В. Гончаренко. – К., 1994.
  10. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч . посіб. / Під. ред. Л. І. Кормича, В . В. Багацького. – Х., 2003.
  11. Липа Ю.І. Призначення України. – Львів: Просвіта, 1992.
  12. Лобановський Б.Б., Говдя П.І. Українське мистецтво другої половини ХІХ ст. – початку ХХ ст. – К., 1989.
  13. Марченко М . І. Історія української культури. З найдавніших часів до середини ХVІІ ст. – К., 1961.
  14. Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу. – К.: Обереги, 1992.
  15. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури. - К.: Обереги, 1992. – 80с.
  16. Міхновський М. Самостійна Україна. – К.: Діокор, 2002. – 80с.
  17. Нариси української популярної культури. – К.: УЦКД, 1998. – 760с.
  18. Попович М . В. Нарис історії культури України. – К., 1998.
  19. Рубльов О.С., Черненко Ю.А. Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції 20-50-і рр. ХХ ст. – К., 1994.
  20. Сапіга В. К. Українські народні свята та звичаї. – Львів: Світ, 2002. – 211 с.
  21. Скуратівський В. Із спостережень над поетикою Сергія Параджанова // Кіно-коло, 09.01.2003.
  22. Сміт Е. Національна ідентичність. – К.: Основи, 1994. – 224с.
  23. Салтовський О.І. Концепції української державності в історії вітчизняної політичної думки. – К.: ПАРАПАН, 2002. – 396с.
  24. Скуратівський В. Березиня. – К.: Радянський письменник, 1988. – 278 с.
  25. Субтельний О. Україна історія. – К.: Либідь, 1991. – 512с.
  26. Т.Г. Шевченко і українська національна культура: Матеріали наукового симпозиуму. – Львів, 1990.
  27. Теорія та практика формування української національної ідеї. – К.: «Фоліант», 2008. – 300 с.
  28. Українське бароко та європейський контекст. Архітектура, образотворче мистецтво, театр і музика. – К., 1991.
  29. Українські поети-романтики 20-40 рр. ХІХ ст. – К., 1968.
  30. Хвильовий М. Україна чи Малоросія?: Памфлети. – К.: Смолоскип, 1993. – 290с.
  31. Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича. – К., 1993.
  32. Фареній І . А . Історія української культури з найдавніших часів до кінця Х VІІІ століття: Короткий курс лекцій для студентів заочної форми навчання. – Черкаси, 2012. – 155 с .
Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. – К.: Орій, 1992. – 230с.
  33. Чоповський В. Українська інтелігенція в національно-визвольному русі на Західній Україні (1918-1939). – Львів. 1993.
  34. Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку ХVІІІ століття. – Львів, 2001. – 250с.
  35. Шейко В . М., Білоцерківський В . Я. Історія української культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2011.
  36. Шейко В . М., Тишевська Л . Г. Історія української культури : Навч. посіб. – К., 2006.
  37. Шип Н.А. Культурно-національне питання в Україні у ХІХ ст. // Український історичний журнал. – 1991. – № 3.
  38. Шлемкевич М. Загублена українська людина. – К.: Фенікс, 1992. – 158с.

39. Юрій М.Т. Етногенез та менталітет українського народу. – К.: Таксон, 1997. – 237с.
40. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків. – Т.1-3 – К., 1990-1991.

Викладач

Марціновська Д.С.